



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 488/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Robert Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, Hlavná 50, Prešov, proti postupu a uzneseniu Okresnej prokuratúry Košice I č. k. 3Pv 166/21/8802 z 13. februára 2023 a postupu a upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 4Kn 72/23/8800 zo 6. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami prokuratúry v trestnom konaní, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť okresnej prokuratúre s tým, že prokuratúram bude zakázané pokračovať v porušovaní jeho práv.

II.

2. Vyšetrovatel'ka viedla trestné konanie, v ktorom sa preverovalo podozrenie, či bývala manželka sťažovateľa a matka ich troch maloletých detí marila výkon rozhodnutí civilných súdov tak, že sťažovateľovi neumožňovala styk s deťmi. Uznesením vyšetrovatel'ky z 29. novembra 2022 bolo toto trestné stíhanie vo veci prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona zastavené, lebo skutok nie je trestným činom. Proti uzneseniu vyšetrovatel'ky podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej uviedol, že matka mala deti pripraviť na stretnutie s ním aj po psychickej stránke tak, aby sa na stretnutie tešili, no túto povinnosť si neplní, čo sa rovná úmyslu mariť mu styk s jeho deťmi.

3. O sťažnosti rozhodol prokurátor okresnej prokuratúry napadnutým uznesením z 13. februára 2023 tak, že ju zamietol ako nedôvodnú. Odôvodnil to tým, že bolo preukázané, že aj napriek rôznym opatreniam vykonaným v civilnom procese nedochádzalo k stretávaniu sťažovateľa s deťmi. Súčasne však v konaní matky neboli preukázané skutočnosti vyvodzujúce jej trestnú zodpovednosť. Pri prečine marenia výkonu úradného rozhodnutia sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Nebol však preukázaný úmysel matky brániť deťom v styku so sťažovateľom, a teda ani jej úmysel mariť výkon súdneho rozhodnutia. Prokurátor uzavrel, že skutok, pre ktorý sa začalo trestné stíhanie, sa stal, no pre nedostatok úmyslu matky nie je trestným činom.

4. Sťažovateľ podal 3. mája 2023 na krajskej prokuratúre žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry. Ústavnou sťažnosťou napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry zo 6. júna 2023 bolo sťažovateľovi oznámené, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie opatrení v trestnej veci. Bolo poukázané na závery znaleckého posudku vypracovaného v inom trestnom konaní, podľa ktorého neboli zistené znaky ovplyvňovania detí matkou k negatívnemu postoju voči otcovi. Zároveň z výsluchov detí v rámci civilného konania a výsluchu jedného z maloletých v rámci trestného konania vyplýva ich negatívny vzťah k otcovi a neochota sa s ním stretávať.

III.

5. Sťažovateľ namieta, že rozhodnutia prokuratúr sú nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a tendenčné v prospech podozrivej matky, ktorá mu dlhodobo neumožňuje kontakt s jeho deťmi napriek tomu, že je riadne upravený v rozhodnutiach súdov. Podľa sťažovateľa okresná a krajská prokuratúra podali civilnoprávnu argumentáciu, pretože sa v podstate zaoberali tým, či je styk sťažovateľa vhodne upravený. Maloleté deti nemali v trestnom konaní postavenie účastníkov, trestné konanie sa netýkalo ich práv, a preto nemali v tomto trestnom konaní vyjadrovať svoj názor na stretávanie sa s ním, pretože takéto práva mali a majú v poručenských konaniach.

6. Sťažovateľ v podstate opakuje svoju argumentáciu, ktorú uplatnil už pred okresnou a krajskou prokuratúrou. Podľa neho matka deti negatívne ovplyvňuje a v dôsledku toho sa s deťmi napriek rozhodnutiam súdov nestretáva. V tejto súvislosti poukazuje na správu z 24. marca 2021, v ktorej bolo konštatované, že deti sú matkou manipulované. Sťažovateľ nesúhlasí so závermi posudku znalkyne Hrehovej v inom trestnom konaní, na ktoré poukázal prokurátor krajskej prokuratúry. Tento posudok porovnáva s posudkom znalkyne Strakovej z 11. októbra 2016. Sťažovateľ cituje z uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 10To/37/2022 týkajúceho sa inej obžalovanej pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia.

IV.

7. Sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutiami prokuratúr, ktoré zhodne dospeli k záveru, že v konaní matky nebol preukázaný úmysel mariť výkon rozhodnutí súdov o úprave jeho styku s maloletými deťmi. Právo na začatie alebo vedenie trestného konania nepatrí medzi základné práva a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 340/2014, II. ÚS 620/2016). Súčasťou tohto práva nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu mal zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho

predstave. Oznamovateľ má právo byť oboznámený s opatreniami prijatými na základe jeho oznámenia a má tiež právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa po podaní oznámenia. Procesným oprávneniam oznamovateľa však nezodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie. Právo na súdnu ochranu nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v trestnom konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa (III. ÚS 372/2017, III. ÚS 237/2021).

8. Ústavný súd nie je súčasťou systému orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci ani preskúmanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05)

9. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry a upovedomenie krajskej prokuratúry dáva jasnú odpoveď, prečo konanie matky nenaplnilo znaky subjektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia. Primárnym dôvodom, prečo sa stretnutia detí so sťažovateľom nekonali, bolo to, že deti sa so sťažovateľom odmietajú stretnúť. V konaní matky však nebolo preukázané, že by úmyselne bránila deťom v stretávaní sa so sťažovateľom ani že by ich negatívne ovplyvňovala vo vzťahu ku sťažovateľovi, a tým by marila výkon rozhodnutí o styku sťažovateľa. Táto skutočnosť bola predmetom rozsiahleho dokazovania. Prokurátor okresnej prokuratúry v napadnutom uznesení poukázal na vyjadrenia dvoch psychologičiek a výpoveď kolíznej opatrovníčky, zastupujúcej deti v konaní na okresnom súde, z ktorých vyplýva záujem matky na zmene vzťahov detí k otcovi a aj odmietavý postoj detí ku stretnutiam so sťažovateľom. Tiež zo zabezpečenej správy úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 2. novembra 2022 je zrejmé, že pre účely riešenia situácie v rodine sa uskutočnilo 64 stretnutí a bolo poskytnuté odborné poradenstvo. Deti sa však opakovane vyjadrili tak, že sa s otcom stretnúť nechcú, a to ani za účasti matky a sociálneho pracovníka.

10. Je nepriliehavé, ak sťažovateľ poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 10To/37/2022. Subjektmi uvedeného trestného konania boli iné osoby, no najmä v ňom bol jednoznačne preukázaný úmysel povinnej nerešpektovať rozhodnutie súdu a jej negatívna manipulácia s deťmi. Tieto zistenia však v namietanom trestnom konaní absentujú.

11. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že v trestnom konaní sa prihliadalo na názor detí, je potrebné uviesť, že išlo o skutočnosť, ktorou matka odôvodňovala, prečo ku stretnutiam s otcom nedochádza. Orgány činné v trestnom konaní preto museli túto skutočnosť preveriť. Navyše, vzhľadom na konštantne vyjadrované odmietanie stretnutí zo strany detí boli orgány činné v trestnom konaní povinné venovať pozornosť ich názoru. Tento postup je plne v súlade s Dohovorom o právach

dieťaťa. Z obsahu oboch napadnutých rozhodnutí je zrejmé, že na preverenie trestnej zodpovednosti matky bolo vykonané potrebné dokazovanie. Právne posúdenie skutkového stavu, ktoré vyústilo do záveru o nedostatku úmyslu matky mariť výkon rozhodnutí, nevykazuje znaky arbitrárneho prístupu, z ktorého by bolo možné vyvodit' záver o tom, že zastavenie trestného stíhania by bolo tendenčné. Tiež nemožno dospieť k záveru, že by orgány činné v trestnom konaní ignorovali všetky skutočnosti týkajúce sa veci. To, že záver, ku ktorému príslušné orgány dospeli, nezodpovedá očakávaniu sťažovateľa, nemožno hodnotiť ako porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Vo vzťahu k ostatným právam, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu osobitnú argumentáciu a v podstate smeruje k vyjadreniu nespokojnosti sťažovateľa, že mu právny systém, osobitne v jeho zložke vyvodzovania trestnoprávnej zodpovednosti, nedokáže zabezpečiť realizáciu osobného kontaktu s jeho deťmi. Postupu orgánov činných v trestnom konaní však niet čo vytknúť. Preto niet súvislosti medzi možným porušením jeho práv a postupom orgánov činných v trestnom konaní či napadnutými rozhodnutiami. Preto je ústavná sťažnosť v celom rozsahu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu